

Panie Marszałku! Wysoki Senacie!

Swoje oświadczenie chciałbym skierować do ministra kultury i dziedzictwa narodowego, pana Bogdana Zdrojewskiego.

Otóż planowane inwestycje drogowe, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie ochrony dziedzictwa archeologicznego. W wielu miejscach projektowane drogi przebiegają przez obszary dawnego osadnictwa, toteż wymagane jest poprzeczenie realizacji inwestycji wykonaniem ratowniczych badań archeologicznych bądź prowadzenie stałego nadzoru archeologicznego.

W chwili obecnej badania takie w ramach przetargu lub konkursu zleca Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Do końca ubiegłego roku w zakresie archeologii Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad merytorycznie wspierana była przez Ośrodek Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego, który na mocy zawartego między stronami porozumienia, jako centralna instytucja wyspecjalizowana w tej dziedzinie, odpowiadał merytorycznie za jakość i sposób prowadzenia badań. Ośrodek Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego został w bieżącym roku wcielony do Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków, który wypowiedział to porozumienie. W związku z tym wszelkie decyzje odnośnie do badań podejmuje samodzielnie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Inwestor zainteresowany jest głównie tym, by prace były prowadzone szybko i tanio, co rezultacie sprawia, że badania są prowadzone coraz gorzej i w coraz mniejszym zakresie. Ponadto coraz więcej archeologów wyjeżdża na prace wykopaliskowe do Unii Europejskiej, zaś niektórzy pozostali przewidują wycofanie się z badań dla Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Przesadnie niskie stawki powodują też niedobór pracowników fizycznych - w tej chwili to problem powszechny - co musi wydłużać czas badań. Sprawne prowadzenie prac archeologicznych komplikują też procedury przetargowe, odbiorcze, wyceny, a także nikłe zaplecze merytoryczne Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad itp.

Pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie badań wymaga także zgody wyspecjalizowanej jednostki - na przykład muzeum - na przyjęcie materiału pozyskanego w trakcie badań, jego właściwe przechowywanie, konserwację i udostępnianie do badań. Ale muzea pękają w szwach, brakuje magazynów zabytków masowych i niebawem nikt nie przyjmie materiału z obcych badań. Można się więc spodziewać, że albo w wielu wypadkach ulegnie on zniszczeniu, albo konserwatorzy nie będą mogli wydawać pozwoleń na prowadzenie badań.

Wydaje się więc, że jest to ostatni moment, by systemowo przygotować się do szybkiego, kompetentnego, zgodnego z unijnymi standardami przeprowadzenia niezbędnych prac archeologicznych i uniknąć w ten sposób opóźnienia prac drogowych przewidzianych przed Euro 2012 oraz konfliktów z Unią Europejską. Sensowne mogłoby być powołanie przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego zespołu do opracowania możliwie najskuteczniejszych procedur, składającego się z przedstawicieli archeologicznych służb konserwatorskich, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, muzeów archeologicznych, uczelni i Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków. Do rozważania pozostaje także kwestia, czy nie przywrócić samodzielności i kompetencji Ośrodka Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego.

Zwracam się zatem do pana ministra i apeluję o zainteresowanie się poruszonym przeze mnie problemem. Dziękuję bardzo.